

ОСОБЛИВОСТІ ВИБОРУ МАРШРУТІВ ПЕРЕСУВАННЯ ВОДІЯМИ РІЗНОГО ТЕМПЕРАМЕНТУ

Давідіч Ю.О., д.т.н., професор, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, e-mail: davidich_tsl@ukr.net,

Новіков В.В., студент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, e-mail: Vladyslav.Novikov3@kname.edu.ua,

Карягіна Ю.Р., студентка, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: yuliyakariagina@gmail.com

Організація і управління дорожнім рухом неможливі без наявної інформації щодо закономірностей формування потоків автомобілів і їхнього розподілу по вулично-дорожній мережі. Всі автомобілі, які формують транспортні потоки, можна поділити на маршрутні, що рухаються постійними маршрутами і не мають права їх змінювати, і немаршрутні, водії яких можуть вільно обирати маршрути пересування. При виборі маршрутів водії враховують власну оцінку якості дорожнього руху, виходячи з міркувань часу поїздки, безпеки, комфорту та інших можливих факторів. Найбільш потужним з факторів впливу на стан водія є нервовий і емоційний стрес [1]. Однією з особливостей людини є темперамент, що залежить від динаміки нервових процесів [2]. Таким чином, формування і розподіл транспортних потоків ґрунтується на колективній поведінці водіїв, які мають різноманітні цілі поїздки, вік, навички водіння, психофізіологічні особливості.

З метою визначення факторів вибору водіями різного темпераменту маршруту руху було проведено натурне обстеження протягом якого водії визначали значущість критеріїв, що використовувалися при виборі маршруту. Для врахування індивідуальних особливостей респондентів визначався їх тип темпераменту. Обробка результатів обстеження показала, що для водіїв з темпераментами меланхолік, сангвінік і флегматик найбільш значущим фактором є пробіг по маршруту. Це можливо пояснити тим, що водії виходять з того, що маршрут мінімальним по протяжності буде мати мінімальні витрати на поїздку. Наступним за важливістю критерієм для водіїв цих темпераментів є час поїздки. Однак більш низька важливість цього критерію пояснюється труднощами в прогнозуванні часу поїздки. Третім за важливістю критерієм виявився стан дорожнього покриття за рахунок того, що він впливає на режими пересування, умови експлуатації транспортного засобу і стан водія. Водіям з меланхолійним темпераментом властива емоційна нестабільність, слабкість і неврівноваженість емоційних та нервових процесів. Беручи до уваги особливості меланхолійного темпераменту, критерій низька інтенсивність руху стає найбільш значущим і посідає третє місце за важливістю. Для водіїв з темпераментом холериків характерний високий ступінь емоційної збудливості, що проявляється в активності при керуванні автомобілем. Цим пояснюється зростання важливості критерію «мінімальне нервове та емоційне напруження» для водіїв з таким темпераментом. У водіїв флегматичного темпераменту приблизно однакова важливість всіх розглянутих критеріїв. Це визначається особливостями цього темпераменту, які проявляються в рівноваженості і спокої при керуванні автомобілем. Внаслідок цього водії з цим темпераментом однаково реагують на різні умови водіння. Таким чином, результати дослідження дозволяють зробити висновок про особливості вибору маршрутів водіями різних темпераментів.

Перелік використаної літератури

1. Davidich Y., Davidich N., Galkin A., Iwan S., Kijewska K. Monitoring of urban freight flows distribution considering the human factor. Sustainable Cities and Society, 2021, Volume 75.

2. Davidich Y., Galkin A., Filina-Dawidowicz L., Davidich N. Improving the safety of urban freight deliveries by organization of the transportation process considering driver's state. Transportation Research Procedia, 2021, №. 39. – P. 54–63.

УДК 656.13:504.062.4:711.4

НОВІ ПІДХОДИ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ

Душкін С.С., к.т.н., доц., доцент кафедри екології, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, e-mail: d.akass@ukr.net

Сучасний світ неможливо уявити без автомобільного транспорту, який став невід'ємною частиною нашого життя. Зростання кількості автомобілів та інтенсифікація руху призвели до необхідності постійного вдосконалення систем управління дорожнім рухом. Однак, забезпечення безпеки та ефективності руху вимагає комплексного підходу, який враховує не лише технічні аспекти, але й поведінку водіїв та стан дорожньої інфраструктури.

Хоча будівництво доріг є важливим кроком, досвід розвинутих країн свідчить, що для забезпечення безпеки та ефективності дорожнього руху необхідний системний підхід. Сучасні інтелектуальні транспортні системи дозволяють оптимізувати рух, знизити ризик аварій та покращити якість життя в містах. Це досягається за допомогою таких засобів, як адаптивні системи управління світлофорами, системи моніторингу дорожньої ситуації в реальному часі, інтерактивні дорожні знаки та системи інформування водіїв. Однак, навіть найсучасніші технології не можуть повністю замінити людський фактор. Тому важливо поєднувати технічні рішення з ефективними програмами навчання водіїв та підвищення загальної культури безпеки дорожнього руху.

Система «середовище – автомобіль – дорога» (Рис. 1) є взаємопов'язаною та динамічною. Метеорологічні умови, такі як дощ, сніг, туман, ожеледиця, значно впливають на зчеплення шин з дорожнім покриттям, видимість та загальну безпеку руху. Фізичний стан дороги – ями, тріщини, нерівності – також створюють додаткові ризики. Для ефективного управління дорожнім рухом необхідно враховувати ці фактори та розробляти відповідні заходи.

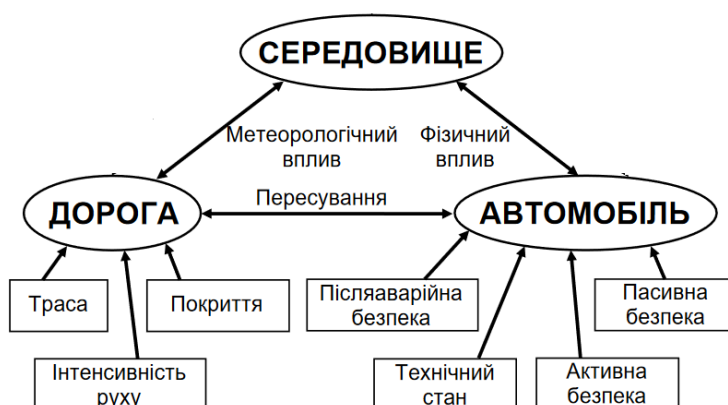

Рисунок 1. – Схема «Середовище – дорога - автомобіль»

Розглядаючи екологічні аспекти системи «середовище – автомобіль – дорога» слід зазначити, що зростання кількості транспортних засобів призвело до серйозних екологічних проблем, таких як забруднення повітря, шумове забруднення та руйнування природних екосистем. Автомобілі стали одним з основних джерел шкідливих викидів, що негативно впливають на здоров'я людей і стан довкілля.